

Josep Pla i Nova York (1)

El comerç és l'activitat més important de la Cinquena Avinguda de Nova York. Foto: ARXIU.

Josep Pla, una de les grans figures de la literatura europea del segle XX segons els seus (recents) descobridors nord-americans, va afinar molt en la seva anàlisi (de 1954) de l'economia de Nova York. No sempre els escriptors van tan al fons dels temes que tracten. Llegiu: Week-end (d'estiu) a Nova York (Barcelona, 1955).

D'entrada, Pla descobreix, estupefacte, la vitalitat, i la varietat extrema, del comerç de la ciutat: “Nova York és una ciutat de

tendes, de petits –i grans- comerços particulars. Hi ha quilòmetres i quilòmetres de carrers en què les tendes se succeeixen sense interrupció.” Hi inclou: petits restaurants, tavernes, barberies, tallers botiga d'artesans. “Com tot el nord d'Europa, Nova York és una ciutat de botiguers, de comerciants, de persones que consideren un honor altíssim dedicar-se al comerç.” Això no exclou, però, el “fenomen de la concentració capitalista, els trusts –malgrat la llei antitrust–”. En realitat, “l'empresa grossa, de tentacles vastíssims, ha realitzat la llei de Marx, literalment”. Ara bé: “ni els trusts han fet una política de destrucció de la lliure iniciativa, del petit comerç, de la tenda, ni els trusts han bloquejat l'ascensió social”.

A més de botigues i grans trusts, Pla escriu que fóra absurd “subestimar la importància dels sindicats obrers. Aquests sindicats tenen un volum fenomenal, i gràcies a la seva actuació ha millorat sensiblement i positivament la seguretat del treball als Estats Units”. En concret, a Nova York, “el sindicat de la confecció i el sindicat de la construcció tenen una importància decisiva”.

El petit comerç, doncs, els grans trusts, els sindicats, però, segons Pla, el que és decisiu és la política, el sector públic. Pla dóna molta importància a les institucions polítiques nord-americanes. Arriba a dir, cap al final del seu llibre, que aquestes institucions “són molt sàvies”.

Començant pel sistema impositiu: “La gent paga molt. El fisc és implacable. El manteniment d'un to corrent de vida costa molts diners. Però, a la gent se li respecta la iniciativa i l'activitat.” Així, “el contri@buent americà paga el que és de llei, però l'Estat li torna, en forma de serveis eficients, una gran quantitat de diners”.

Per al viatger, el més visible són els diversos sistemes de transport en comú públics: metro, ferrocarrils, autobusos, vaporets, l'elevator. Tot, aixoplugat pel Board of Transportation of City Hall. Aquí, Pla explica que “el subway de Nova York és un servei propietat de la ciutat, l'explotació del qual produeix dèficit”, ja que el preu de l'entrada al metro, bus, etc., a desgrat de la serietat en el pagament per part de tothom, sense excepcions, és insuficient. Els seus amics li diuen que “la tarifa no pot ésser tocada, es considera una cosa sagrada, i cap partit polític no arriscaria la seva popularitat per modificar-la”.

Però, la política econòmica nord-americana anava més enllà dels dèficits per certs serveis públics com els transports en comú, car es basava en les formulacions de John M. Keynes. En paraules de Pla: “Les doctrines del difunt lord Keynes: jornals alts, capacitat adquisitiva dels obrers cada dia més elevada, promoció de l'augment del consum, elevació del to de vida, utilització sistemàtica de l'estalvi en noves inversions, producció en massa per abaratir les mercaderies.” El resultat era molt bo. Però cal saber com s'hi havia arribat.

Publicat a:

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/4-economia/18-economia/896141-josep-pla-i-nova-york-1.html?cca=1&piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui